

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ
КАФЕДРИ

Завідувач кафедри

 Л.І. Полякова

(протокол № 1 від 30.08. 2022 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«СУЧАСНА СВІТОВА ІСТОРІОГРАФІЯ»

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 032 Історія та археологія
Освітньо-наукова програма Історія та археологія
)

Запоріжжя, 2022

Розробники:

Гудзь Віктор Васильович,
професор кафедри історії та археології,
доктор історичних наук, професор

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-наукової програми д.і.н., проф. О.М. Ситник

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Блоків – 2 у тому числі: курслова робота – навчальна практика –	Рівень вищої освіти: доктор філософії Галузь знань 03 гуманітарні науки Спеціальність (професійне спрямування): 032.03 Історія та археологія	Нормативна	
		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		II	II
		Семестр	
		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 6	Спеціальність 8.01032 Історія та археологія,	20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		70 год.	80 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та заплановані результати навчання

Місце дисципліни у освітній програмі – вибіркова.

Метою дисципліни є підготовка історика-професіонала, що володіє сучасними методами дослідження світової історії, а також особливостей, провідних тенденцій та актуальних проблем сучасної світової історіографії

Завданнями курсу є засвоєння необхідних для майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань та навичок з розуміння сучасного стану та особливостей світової історіографії..

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії, археології та інших історичних дисциплін; володіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження у сфері своєї професійно-наукової діяльності, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Знання відповідних стандартів для проведення наукової та педагогічної діяльності;

ЗК 9. Здатність до роботи з джерельною базою дослідження.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК3. Знання роботи з різноманітними історичними та археологічними джерелами.

ФК5. Здатність професійного аналізу історичних та археологічних джерел;

ФК6. Здатність застосовувати на практиці принципи комплексного дослідження в історії, археології та в інших допоміжних історичних дисциплінах;

3. Заплановані результати навчання:

Результати навчання (РН)

РН 5. Знання теоретичних і практичних проблем сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю;

РН 7. Розуміння основних напрямків розвитку сучасної системи вищої освіти;

РН 11. Вміння здійснювати аналітичний підхід до дослідження різних галузей історичної науки та археології;

РН12 Здатність професійно стежити за новітніми вітчизняними і світовими науковими публікаціями, для використання їх у своєї наукової та педагогічної діяльності;

4. Критерії оцінювання

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до положення № 345 від 28.10.2019 р. «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль, для якого використовується національна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне семінарське заняття в академічний журнал.

Завдання, що винесені для самостійного опрацювання здобувачами вищої освіти, оцінюються як частина теми семінарського заняття.

Критерії оцінювання діяльності здобувачів на семінарських заняттях, виконання завдань самостійного опрацювання наведені у наступній таблиці:

Бали	Критерії
5	Здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові/тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

4	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3	Здобувач загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
2	Здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки

За семестр з курсу дисципліни проводяться дві періодичні контрольні роботи (ПКР), результати яких є складовою результатів періодичних контролів першого (ПК1) та другого (ПК2). Результати кожного періодичного контролю (ПК1; ПК2) є сумою поточного контролю (П) і періодичної контрольної роботи (ПКР): $ПК1 = П + ПКР$; $ПК2 = П + ПКР$. Максимальна кількість балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2) складає 50 балів.

Максимальна кількість балів за періодичну контрольну роботу (ПКР) становить 60% від максимальної кількості балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2), тобто 30 балів. А 40% балів, тобто решта балів кожного періодичного контролю, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів.

Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок (X_{cp}) за діяльність здобувача вищої освіти на всіх заняттях, що входять в число певної контрольної точки.

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки однієї періодичної контрольної роботи (ПКР) протягом тижня або двох (залежить від розкладу) після його складання.

Підсумкова оцінка (ПО) за семестр складається з суми балів за періодичні контролі (ПК1; ПК2): $ПО = ПК1 + ПК2$. Максимальна сума підсумкової оцінки дорівнює 100 балам.

Підсумковим контролем є залік, який виставляється на основі підсумкової оцінки.

Співвідношення балів національної оцінної, ECTS і 100 – бальної оцінної шкали таке:

Оцінка за національною шкалою	Оцінка ЄКТС	Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 60, максимальний – 100
Зараховано	A	90-100
	B	82-89
	C	74-81
	D	64-73
	E	60-63
Незадовільно	FX	35-59
	F	1-34

Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю як такого, що не виконав навчальний план.

5. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є залік, стандартизовані тести, реферати, презентації та виступи на семінарських заняттях.

6. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія західноєвропейської історичної науки XX-XXI століть

Тема 1. Предмет курсу. Французька історіографія новітнього часу

Теоретичні засади світової історіографії XX століття.

Організаційні засади і теоретико-методологічні концепції французької історіографії в першій половині XX ст.

Напрями і школи французької історіографії в 1918-1945 роках.

Організація історичної науки Франції в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.

Основна проблематика досліджень у період ІV та V Республік.

Українська історія у французькій історіографії.

Тема 2. Історична думка Великобританії у ХХ-ХХІ ст.

Організаційні основи й методологічні засади англійської історіографії в першій половині ХХ- на поч..ХХІ ст.

Загальні особливості історіографії Великобританії ХХ ст.

Напрями і школи англійської історіографії в 1918-1945 роках.

Організаційні основи та основні тенденції британської історіографії другої половини ХХ ст.

Основна проблематика досліджень у Великобританії в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.

Українська історія в британській історіографії.

Тема 3. Німецькомовна історіографія новітнього часу

Загальні особливості німецької історіографії ХХ-ХХІ ст.

Організаційні основи й методологічні засади німецької історіографії.

Напрями і школи німецької та австрійської історіографії.

Історіографічні дослідження в НДР в 1949-1990 роках.

Основна проблематика досліджень в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст. у ФРН.

Історія України в німецькомовній історіографії.

Змістовий модуль 2. Історична наукова думка ХХ-ХХІ ст. в континентальному вимірі

Тема 4. Історіографія США та Канади новітнього часу

Загальні особливості історіографії США у ХХ ст.

Організація історичної науки в США в першій половині ХХ ст.

Американська історіографія у 1918-1945 рр.

Організаційні основи й методологічні засади американської та канадської історичних наук в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.

Історіографія США та Канади в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.

Українська історія в американській та канадській історіографії.

Тема 5. Азійська та африканська історична наука ХХ-ХХІ ст.

Основні риси розвитку історичної науки в країнах Азії у ХХ ст..

Історична наука Китайської Народної Республіки.

Історична наука та історичні знання в Японії новітнього часу.

Індійська історіографія після Другої світової війни.

Історична наука в Африці та в Австралії у другій половині ХХ ст.

Тема 6. Російська та польська історіографія новітнього часу

Організаційні засади та основні напрями досліджень проблем всесвітньої історії в 20-30-х роках ХХ ст. в СРСР та Польщі

Радянська історіографія проблем всесвітньої історії в 1945-1991 рр.

Теоретичні та методологічні пошуки російських істориків наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.

Основні напрями досліджень у сучасній польській історіографії.

Українська історія в російській та польській історіографії.

Російсько-українська війна як предмет російської науки та ідеології

7. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	інд		с.р.	го	л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Історія європейської історичної науки ХХ-ХХІ століття												
Тема 1. Предмет курсу. Французька історіографія новітнього часу	20	2	2			16	20	2				18
Тема 2. Історична думка Великобританії у середині ХХ на - початку ХХІ ст.	20	4	4			12	20		2			18
Тема 3. Німецькомовна історіографія новітнього часу	20	4	4			12	20	2				18
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10			40	60	4	2			54
Змістовий модуль 2. Історична наукова думка середини ХХ-ХХІ ст. в континентальному вимірі												
Тема 4. Історіографія США та Канади новітнього часу	20	4	2			14	20	2				18
Тема 5. Азійська та африканська історична наука ХХ-ХХІ ст.	20	2	4			14	20		2			18
Тема 6. Російська та польська історіографія новітнього часу	20	4	4			12	20	2				18
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10			40	60	6	2			52
Усього годин	120	20	20			80	120	8	4			108

5. Теми лекцій

Таблиця 3

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Кількість годин
1.	Предмет курсу. Французька історіографія новітнього часу 1. Теоретичні засади світової історіографії ХХ століття. 2. Організаційні засади і теоретико-методологічні концепції французької історіографії в першій половині ХХ ст. 3. Напрями і школи французької історіографії в 1918-1945 роках. 4. Організація історичної науки Франції в 2-й полов. ХХ - на поч. ХХІ ст. 5. Основна проблематика досліджень у період ІV та V Республік. 6. Українська історія у французькій історіографії.	2
2.	Історична думка Великобританії у середині ХХ- початку ХХІ ст. 1. Організаційні основи й методологічні засади англійської історіографії в другій половині ХХ ст. 2. Загальні особливості історіографії Великобританії ХХ ст. 3. Напрями і школи англійської історіографії після 2-ї світової війни. 4. Основні тенденції британської історіографії 2-ї половини ХХ ст. 5. Основна проблематика досліджень у Великобританії в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.	4
3.	Німецькомовна історіографія новітнього часу 1. Організаційні основи й методологічні засади німецької історіографії. 2. Напрями і школи німецької та австрійської історіографії. 3. Історіографічні дослідження в НДР в 1949-1990 роках. 4. Проблематика досліджень у ФРН в 2-й половині ХХ - на поч. ХХІ ст. 5. Історія України в німецькомовній історіографії.	4
4.	Історіографія США та Канади новітнього часу 1. Організація історичної науки в США в першій половині ХХ ст. 2. Американська історіографія у 1918-1945 рр. 3. Організаційні основи й методологічні засади американської та канадської історичних наук в 2-й половині ХХ - на початку ХХІ ст. 4. Історіографія США та Канади в 2-й половині ХХ - на початку ХХІ ст. 5. Українська історія в американській та канадській історіографії.	4
5.	Азійська та африканська історична наука ХХ=ХХІ ст. 1. Основні риси розвитку історичної науки в країнах Азії у ХХ ст.. 2. Історична наука Китайської Народної Республіки. 3. Історична наука та історичні знання в Японії новітнього часу. 4. Індійська історіографія після Другої світової війни. 5. Історична наука в Африці у другій половині ХХ ст.	2
6.	Російська та польська історіографія новітнього часу 1. Організаційні засади та основні напрями досліджень проблем всесвітньої історії в 20-30-х роках ХХ ст. в СРСР та Польщі 2. Радянська історіографія проблем всесвітньої історії в 1945-1991 рр. 3. Теоретичні та методологічні пошуки російських істориків наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. 4. Основні напрями досліджень у сучасній польській історіографії. 5. Українська історія в російській та польській історіографії.	4

Всього	20

6. Теми практичних (семінарських) занять

Таблиця 4

№ з/п	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин
1	Предмет курсу. Французька історіографія на зламі тисячоліть 1. Теоретичні засади світової історіографії ХХ століття. 2. Теоретико-методологічні концепції французької історіографії в першій половині ХХ ст. Школа «Анналів» 3. Організація історичної науки Франції в 2-й полов. ХХ - на поч. ХХІ ст. 4. Напрями і школи французької історіографії після 2-ї світової війни 5. Основна проблематика досліджень у період ІV та V Республік. 6. Українська історія у французькій історіографії.	Поточний	2
2.	Історична наука Великобританії у ХХ- початку ХХІ ст. 1. Організаційні основи й методологічні засади англійської історіографії в першій половині ХХ ст. 2. Загальні особливості історіографії Великобританії ХХ ст. 3. Напрями і школи англійської історіографії в 1918-1945 роках. 4. Основні тенденції британської історіографії 2-ї половини ХХ ст. 5. Основна проблематика досліджень у Великобританії в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.	Поточний	4
3	Німецька історіографія новітнього часу 1. Організаційні основи й методологічні засади німецької історіографії. 2. Напрями і школи німецької історіографії. 3. Історіографічні дослідження в НДР в 1949-1990 роках. 4. Проблематика досліджень у ФРН в 2-й половині ХХ - на поч. ХХІ ст. 5. Історія України в німецькомовній історіографії.	Періодичний	4
4	Історична думка США та Канади новітнього часу 1. Організація історичної науки в США в першій половині ХХ ст. 2. Американська історіографія у 1918-1945 рр. 3. Організаційні основи й методологічні засади американської та канадської історичних наук в 2-й половині ХХ - на початку ХХІ ст. 4. Історіографія США та Канади в 2-й половині ХХ - на початку ХХІ ст. 5. Українська історія в американській та канадській історіографії.	Поточний	2

	Азійська та африканська історична наука ХХІ ст. 1. Основні риси розвитку історичної науки в країнах Азії у ХХ ст.. 2. Історична наука Китайської Народної Республіки. 3. Історична наука та історичні знання в Японії новітнього часу. 4. Індійська історіографія після Другої світової війни. 5. Історична наука в Африці у другій половині ХХ ст.	Поточний	4
	Російська та польська історіографія новітнього часу . 1. Організаційні засади та основні напрями досліджень проблем всесвітньої історії в 20-30-х роках ХХ ст. в СРСР та Польщі 2. Радянська історіографія проблем всесвітньої історії в 1945–1991 рр. 3. Теоретичні та методологічні пошуки російських істориків наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. 4. Основні напрями досліджень у сучасній польській історіографії. 5. Українська історія в російській та польській історіографії.	Періодичний	4
	Всього		20

7. Завдання для самостійної роботи
Теми для самостійного опрацювання

Таблиця 5

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	1. Культурна антропологія у французькій історіографії (Ф. Арієс, Ж. ле Гофф, Ж. Дюбі, М. Фуко). 2. Школа “Аннали” і початок “нової” історичної науки. Ф. Бродель. 3. “Нова історія міжнародних відносин” у сучасній французькій історіографії. 4. Школа “Аннали” наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.	18
2	1. Історія цивілізацій А. Д. Тойнбі. Виклик і відповідь сучасної цивілізації. 2. Ідея історії Р. Д. Коллінгвуда. 3 Соціальна історія у Великій Британії. 4. Бірмінгемська школа економічної історії	18
3	1. Неопозитивізм К. Поппера і К. Гемпеля. 2. Неомарксизм і сучасна історія. 3. Філософія історії людини (екзистенціалізм): О. Шпенглер, К. Ясперс. 4. Історична творчість Е. Гобсбаума та його послідовників. 5. Німецький історичний погляд на Голодомор як геноцид українського народу.	18
4	1. Основні наукові центри США: специфіка структури, тематика досліджень. 2. “Негритянська історіографія” у США після Другої світової війни.	18

	3. “Нова історична наука” в США. 4. Ф. Фукуяма та “кінець історії”. 5. Канадська історіографія історії України новітньої доби	
5	1. Проблематика давньої історії Китаю 2. Проблематика відносин з СРСР та Росією у історіографії Японії. 3. Історіографія афроцентризму та боротьби з неоколоніалізмом у ХХ ст. 4. Радянський Союз та Росія в історіографії Китаю 5. Арабський світ в сучасній історіографії	18
6	1. Радянська історія в російській історіографії ХХІ ст 2. Розробки аграрної історії російськими науковцями наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. 3. Українська історія 20 -- 40-х років у польській історіографії. 4. Погляди російських і польських істориків на війну Росії з Україною	18
	Разом	80

Завдання для самостійної роботи студентів

Таблиця 6

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів
1	Огляд літературних джерел* ...2 бали, тиждень 2
2	Есе на англomовну статтю ...5 балів, тиждень 4
3	Реферат з теми* ...5 балів... тиждень 8
4	Презентація з теми* ...3 бали тиждень 10

*

7. Індивідуальні завдання

Вимоги до написання ІНДЗ

ІНДЗ - це одна з форм індивідуальних занять, що проводяться з окремо взятим студентом з метою підвищення рівня його знань, розкриття індивідуальних здібностей, таланту.

ІНДЗ - це короткий виклад в письмовій формі наукової праці. Це може бути доповідь на будь-яку тему, що складається з огляду літературних та інших джерел.

ІНДЗ є основним звітним документом, який повинен вміщувати достатньо інформації для оцінки відповідності між поставленою перед студентом темою та запропонованим рішенням. Він оформляється у вигляді документу, що задовольняє всі вимоги стандарту (ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення») на оформлення науково-технічної документації, викладеному в Бюлетені ВАК України, 1997, № 2 і уточненому в цьому ж Бюлетені № 2 за 2000 рік. З огляду на високі вимоги нормативних документів необхідно неухильно дотримуватися порядку подання окремих видів текстового матеріалу, таблиць, формул та ілюстрацій, а також

правил оформлення реферату. Наявність списку використаних джерел і посилання на них обов'язкові.

□ Текст реферату об'ємом до 12 сторінок виконується за допомогою комп'ютера через 1,5 міжрядкових інтервали з розміром літер 14 пунктів і стандартним для ПЕОМ відступом першого рядка абзацу - 1,27 см. Вирівнювання основного тексту виконується по ширині, а заголовків розділів - по центру. В усіх варіантах папір стандартного формату А4 (210 x 297).

□ Сторінки реферату мають береги наступних розмірів: ліворуч - 30 мм, праворуч -20 мм, вгорі та внизу - 20 мм.

□ Скорочення слів у тексті, в таблицях та підписах під рисунками не допускається.

□ ІНДЗ здаються на перевірку не пізніше як за місяць до початку сесії. В протилежному разі годі сподіватись на високу оцінку.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань: рефератів, есе, презентацій, які запропоновані для самостійного виконання здобувачами вищої освіти

1. Інтелектуальна криза початку ХХ ст. та її вплив на історіографічний процес.
2. Неопозитивізм К. Поппера і К. Гемпеля.
3. Марксизм і історія (К. Маркс, Ф. Енгельс, К. Каутський, Е. Берштейн, Л. Троцький, У. Фостер).
4. Філософія історії людини (екзистенціалізм): О. Шпенглер, К. Ясперс.
5. Соціологічна історія М. Вебера.
6. Історія цивілізацій А. Д. Тойнбі.
7. Ідея історії Р. Д. Коллінгвуда.
8. Початки соціальної історії у Великій Британії (Д. Тревельян).
9. Концептуальне бачення історії М. Блока і Л. Февра.
10. Радянська історіографія всесвітньої історії: етапи розвитку, головна проблематика досліджень.
11. Школа "Аннали" і початок "нової" історичної науки.
12. Школа "Аннали"-2. Ф. Бродель.
13. Культурна антропология у французькій історіографії (Ф. Арієс, Ж. ле Гофф, Ж. Дюбі, М. Фуко).
14. Історія Французької революції кінця ХVІІІ ст. у сучасній французькій історіографії.
15. Економічна історія у Франції в середині ХХ ст. (Е. Лябрусс).
16. Історична творчість Е. Гобсбаума.
17. "Нова історія міжнародних відносин" у сучасній французькій історіографії.
18. Школа "Аннали" наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.
19. Організаційні і методологічні підстави розвитку історичної науки Великій Британії в новітній період.
20. Основні напрями і проблематика досліджень англійської історіографії в 1918-1945 рр.
21. Сучасна британська історіографія (друга половина ХХ - початок ХХІ ст.).

22. Методологічні основи історичної науки США новітнього часу.
23. Особливості американської системи вищої історичної освіти та характеристика історичних факультетів.
24. Основні наукові центри США: специфіка структури, фінансування, тематика досліджень.
25. Державна архівна служба США.
26. Приватні архіви та бібліотечні колекції в США. Публікація документів.
27. А. Невіс та усна історія. Використання аудіодокументів в історичних дослідженнях в країнах Європи і Америки.
28. Школи і проблематика досліджень історіографії США після Другої світової війни.
29. “Негритянська історіографія” у США після Другої світової війни.
30. “Нова історична наука” в США.
31. Ф. Фукуяма та “кінець історії”.
32. Проблеми національної історії в сучасній історіографії ФРН.
33. Проблеми новітньої історії у сучасній італійській історіографії.
34. Сучасна російська історіографія (з 1991 р. і дотепер): організаційно-методологічні засади функціонування та здобутки у вивченні проблем всесвітньої історії.
35. Праці В. Данилова з аграрної історії СРСР
36. Етапи розвитку історичної науки у країнах Центрально- Східної Європи в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.
37. Сучасна українська історіографія проблем всесвітньої історії.
38. Роль Інтернету в історичному дослідженні.
39. Сучасний історіографічний дискурс проблеми Голодомору в англо-американській історіографії
40. Історія Другої світової війни в російській історіографії
41. Проблематика китайської «культурної революції» в сучасній історіографії КНР
42. Тематика Другої світової війни у японській історіографії
43. Канадська історіографія історії України

9. Методи контролю

До методів контролю відноситься контрольні роботи, тестові завдання, індивідуальне опитування на практичних заняттях, фронтальна перевірка знань (тестування, самостійні роботи, доповіді студентів), перевірка ІНДЗ, модульний контроль, іспит. Опитування на практичних заняттях – щотижня, періодичний модульний контроль – після завершення залікових модулів, захист ІНДЗ у вигляді письмової роботи та публічної доповіді перед групою – впродовж періоду навчання.

10. Література до курсу

Основна література

1. Гордієнко В.В. Історіографія всесвітньої історії. – Умань, 2012.
2. Дюпон-Мельниченко Ж. Б. Французька історіографія ХХ століття : навч. посіб. / Ж.Б. Дюпон-Мельниченко, В. Ададуров. - Львів, 2001.
3. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: посібник для студентів історичних спеціальностей. - Львів, 2007.
4. Заярнюк А. Про те, як соціальна історія ставала культурною // Україна модерна. - Київ; Львів, 2005. - Ч. 9.
5. Історіографічний словник. Навчальний посібник для студентів історичних факультетів університетів / За ред. С. І. Посохова. - Х., 2004.
6. Историография истории нового и новейшего времени стран Европы и Америки / Под ред. И. П. Дементьева и А. И. Патрушева. - М., 2000.
7. Історія та історіографія в Європі: зб. наук, праць / Редактори С. Стельмах, Г. Хаусман. - К., 2003-2004. - Вип. 1, 2-3.
8. Козеллек Р., Шеррер Ю., Сігов К. Історичні пошуки ідентичності. Українсько-німецький колоквиум. Червень 2000. - К., 2004.
9. Копилов С. А., Верстюк В. В. Світова історіографія новітньої доби : навчально-методичний посібник для студентів істор. ф-ту. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. у-тет ім. І. Огієнка, 2012.
10. Кукурудзяк М. Г. Історіографія історії нового і новітнього часу країн Європи і Америки : конспект лекцій. - Кам'янець-Подільський, 2002.
11. Могильницкий Б. Г. История исторической мысли XX века : курс лекций. - Томск, 2001. - Вып. 1: Кризис историзма.
12. Политическая история на пороге XXI века / отв. ред. В. Зверева. – М., 1995.
13. Потульницький В. А. Україна і всесвітня історія. Історіософія світової та української історії XVII-XX століть. - К., 2002.
14. Рикер П. Историописание и репрезентация прошлого // Анналы на рубеже веков: антология. М., 2002. С. 23–41.
15. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей. Панорама сучасної науки / Пер. з фр. В. Шовкун. - К., 1998.
16. Таран Л. В. Историческая мысль Франции и России 70-е годы XIX - 40-е годы XX в. - К., 1994.
17. Таран Л. Французька історіографія (70-ті роки XIX - 80-ті роки XX ст.). - К., 1991.
18. Февр Л. Суд совести истории и историка: пер. с фр. // Февр Л. Бои за историю. М.: Наука, 1991. С. 10–23.
19. Шарифжанов И.И. Английская историография в XX в. - Казань, 2004.
20. Шартье Р. История сегодня: сомнения, вызовы, предложения // Одиссей.

- Человек в истории. 1995. - М., 1995.
21. Historiografia krajow Europy Srodkowo-Wschodniej. Polska-Czechoslowacja-Wengry-Rumunia-byla Jugoslawia-Bulgaria / Red. J. KJoczowski, P. Kras. - Lublin, 1997.
  22. Bracher K. Turning Point in Modern Times. Essays on German and European History / K. Bracher. - Cambridge, Mass. and London, 1995.
  23. Iggers G. G. Historiography in the Twentieth Century: From Scientific Objectivity to the Postmodern Challenge. - Honover; London, 1997.
  24. Kocka J. O historii społecznej Niemiec. - Poznan, 1997.
  25. New Perspectives on Historical Writing / Ed. by Peter Burke. Pennsylvania, 1992.
  26. Pawelec T. Dzieje i nieswiadomosc. Zalozenia teoretyczne i praktyka badawcza psychohistorii. - Katowice, 2004.
  27. Pomorski./ Paradygmat "New Economic History". Droga do "Nobla". Studium z historii rozwoju nauki historycznej. - Lublin, 1995.
  28. What is History Today / Ed. by Juliet Gardiner. - Atlantic Highlands, 1992. Wilson N. J. History in Crises? Recent Directions in Historiography. - New Jersey, 1999.
  29. World History by the World's Historians / P. Spickard, J. V. Spickard, K. M. Cragg. - Boston, 1998.
  30. Wrzosek W. Historia - Kultura - Metafora. Powstanie nieklasycznej historiografii. -Wroclaw, 1995.

Допоміжна література

1. Афанасьев Ю. Н. Фернан Бродель и его видение истории. Предисловие // Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм. XV-XVIII вв. - М., 1996. - Т. 1: Структуры повседневности: возможное и невозможное. - С. 6-28.
2. Бессмертный Ю. Л. Как же писать историю? Методологические веяния во французской историографии 1994-1997 гг. // Новая и новейшая история. - М., 1998. № 4.
3. Гломозда К. Сенс і стан історичних досліджень як актуальна проблема наукової та освітнянської спільноти США. *Сучасна українська історіографія: проблеми методології та термінології: матеріали Всеукр. наук.-метод. семінару (Київ, 17 червня 2004 р.)*. - К., 2005.
4. Гобсбаум Е. Вік екстремізму. Коротка історія ХХ віку. 1914-1991. - К., 2001.
5. Горобець В. "Нова соціальна історія": можливі українські перспективи у світлі європейських досягнень і проблем // Історія та історіографія в Європі. - К , 2003. - Вип. 1-2.
6. Гуревич А. Я. Историк конца ХХ века в поисках метода. Вступительные

- замечания // Одиссей. Человек в истории. 1996. - М., 1996.
7. Добролюбский А. О. Школа "Анналов" - "новая историческая наука". - М., 2000.
  8. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. – Львів, 1999. – 224 с.
  9. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. - Львів, 2004.
  10. Козеллек Р. Часові пласти. Дослідження з теорії історії. Зі статтею Ганса-Георга Гадамера. - К., 2006.
  11. Мак-Ніл В. Піднесення Заходу: історія людського суспільства / Пер. з англ. А. С. Волинський та ін. - К., 2002.
  12. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. – К., 1996. – 358 с.
  13. Репина Л. П. "Новая историческая наука" и социальная история. - М., 1998.
  14. Репина Л. П. Культурная память и проблемы историописания (историографические заметки). - М., 2003.
  15. Репина Л. П., Зверева В. В., Парамонова М. Ю. История исторического знания. Пособие для вузов. - М., 2004.
  16. Сахаров А.Н. О новых подходах к истории России // Вопросы истории. - 2002. - № 8.
  17. Согрин В. В. Идеология и историография в России: нерасторжимый брак // Вопросы философии. - 1996. - № 8.
  18. Согрин В. В. Современная историография Великобритании / В.В. Согрин, Г.И. Зверева, Л.П. Репина. - М., 1991.
  19. Споры о главном. Дискуссии о настоящем и будущем исторической науки вокруг школы "Анналов". - М., 1993.
  20. Стельмах С. Теорія історії Райнгарта Козеллека: традиції та інновації освоєння світу історії. *Ейдос*. Альманах теорії та історії історичної науки. - К., 2006. - Вип. 2.
  21. Таран Л. В. Новые тенденции в мировой и украинской историографии // Диалог со временем. Альманах интеллектуальной истории. - М., 2004. - Вып. 13.
  22. Тойнбі Арнольд. Дослідження історії. – К., 1995.
  23. Чакраворті-Співак Таятрі. В інших світах. Есеї з питань культурної політики. - К., 2006.
  24. Шпенглер О. Закат Европы: Очерки морфологии истории: В 2-х т. / пер. с нем. - М., 1998.
  25. Ясперс К. Смысл и назначение истории. - М., 1991.
  26. Grabski A. F. Dzieje historiografii. Wprowadzenie Rafal Stobiecki. - Poznani, 2003.
  27. Giuha R. Elementary Aspects of Peasant insurgency in Colonial India. - Durham; London, 1999.
  28. Historians on History. An Anthology edited and introduced by John Tosh. - London, 2000.